

Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými o spracovaní a zasielaní údajov obsiahnutých vo finančných správach z Európskej únie do Spojených štátov na účely Programu na sledovanie financovania terorizmu (TFTP II)

(2010/C 355/02)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie a najmä na jej článok 16,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov ⁽¹⁾,

so zreteľom na žiadosť o stanovisko v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia (ES) č. 45/2001 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov ⁽²⁾,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. Komisia 15. júna 2010 prijala návrh rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými o spracovaní a zasielaní údajov obsiahnutých vo finančných správach z Európskej únie do Spojených štátov na účely Programu na sledovanie financovania terorizmu (TFTP) (ďalej len „návrh“). Tento návrh (vrátane znenia návrhu dohody so Spojenými štátmi) bol zaslaný na konzultáciu európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta túto konzultáciu a odporúča, aby sa do preambuly návrhu zahrnul aj odkaz na toto stanovisko.
2. Návrh Komisie je výsledkom zmien v štruktúre spoločnosti SWIFT ⁽³⁾, na základe ktorých od 1. januára 2010 zstanú správy spoločnosti SWIFT o finančných transakciách, ktoré

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ SWIFT je spoločnosť so sídlom v Belgicku, ktorá finančným inštitúciám poskytuje služby v oblasti odosielania a prijímania správ v celosvetovom meradle. Od roku 2001 Ministerstvo financií Spojených štátov doručovalo administratívne príkazy spoločnosti SWIFT s cieľom získať prístup k osobným údajom o finančných transakciách uložených na serveri umiestnenom na území Spojených štátov.

sú vnútornou záležitosťou Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarska, v rámci eurozóny – na rozdiel od transatlantickej zóny – a už sa viac nebudú zasielať do operačného strediska v Spojených štátoch.

3. Komisia v rámci tohto návrhu predpokladá uzavretie medzinárodnej dohody medzi EÚ a USA, ktorá bude na základe článkov 216 (medzinárodné dohody), 82 (justičná spolupráca) a 87 (policijná spolupráca) Zmluvy o fungovaní Európskej únie vyžadovať zasielanie relevantných údajov obsiahnutých vo finančných správach Ministerstvu financií Spojených štátov, ktoré sú potrebné na účely Programu Ministerstva financií Spojených štátov na sledovanie financovania terorizmu.
4. Najmä v nadväznosti na rozhodnutie Európskeho parlamentu z 11. februára 2010 odoprieť svoj súhlas v súvislosti s dočasnou dohodou podpísanou 30. novembra 2009 sa nový návrh zameriava predovšetkým na zmiernenie obáv v súvislosti s ochranou osobných údajov, čo je základné právo, ktoré po nadobudnutí účinnosti Lisabonskej zmluvy získalo v právnom rámci Európskej únie ešte väčší význam.
5. Tento návrh poukazuje na význam ochrany údajov tým, že výslovne odkazuje na príslušné články zmlúv a ostatné medzinárodné nástroje a uznáva ich povahu základného práva. Nemá však v úmysle použiť článok 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ako právny základ napriek tomu, že v článku 1 ods. 1 navrhovanej dohody sa ako jeden z jej hlavných cieľov zdôrazňuje vysoká úroveň ochrany údajov. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti pripomína, že táto dohoda sa nevzťahuje len na výmenu osobných údajov, ale aj na ochranu týchto údajov. Článok 16 Zmluvy o fungovaní Európskej únie preto nie je ako právny základ menej relevantný ako články 82 a 87 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré sa týkajú spolupráce v rámci presadzovania práva, ktoré boli vybrané ako právny základ.
6. Tento návrh podlieha postupu podľa článku 218 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Podľa tohto postupu môže Rada prijať rozhodnutie o schválení uzatvorenia dohody až po získaní súhlasu Európskeho parlamentu. Tento návrh tak pri uplatňovaní nových lisabonských postupov na medzinárodnú dohodu o ochrane osobných údajov predstavuje zásadný tzv. skúšobný prípad. Zabezpečenie dostatočného stanovenia zásad v oblasti ochrany údajov a bezpečnostných opatrení v tejto dohode pripraví cestu k úspechu ďalších rokovaní.

7. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti zdôrazňuje význam rokovaní o dohode medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými o ochrane osobných údajov pri ich zasielaní a spracúvaní na účely prevencie trestnej činnosti vrátane terorizmu, jej vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach. Komisia prijala návrh mandátu na začatie týchto rokovaní 26. mája 2010. V prezentácii tohto návrhu mandátu Komisia zdôraznila potrebu solídnej dohody o ochrane osobných údajov ⁽¹⁾.
8. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti odporúča doplniť do súčasného návrhu pevnú väzbu s rokovaniami so Spojenými štátmi o tomto všeobecnom transatlantickom rámci na ochranu údajov. Malo by sa zabezpečiť, aby sa tieto normy vzťahovali aj na dohodu o programe TFTP II. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov odporúča, aby sa táto požiadavka stala súčasťou súčasnej dohody, alebo aby sa s vládou Spojených štátov aspoň uzavrela dohoda, že prípadné budúce dohody o ochrane údajov sa budú týkať výmen uvedených v rámci tohto návrhu.
9. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov napokon aktívne prispieva k stanoviskám pracovnej skupiny podľa článku 29 o ochrane údajov a pracovnej skupiny pre políciu a justíciu. Okrem argumentov, ktoré boli alebo majú byť uvedené v uvedených stanoviskách, toto stanovisko analyzuje súčasný návrh v nadväznosti na predchádzajúce pripomienky Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov týkajúce sa dočasnej dohody a prebiehajúcich rokovaní so Spojenými štátmi.

II. ANALÝZA NÁVRHU

II.1. Návrh obsahuje niektoré zlepšenia

10. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov uznáva, že v tomto návrhu sa predkladajú niektoré podstatné zlepšenia v súvislosti s dočasnou dohodou o programe TFTP I, ako napríklad:
- odstránenie údajov SEPA. V návrhu sa explicitne uvádza, že žiadosti z Ministerstva financií USA by nemali obsahovať žiadne údaje o jednotnej oblasti platieb v eurách [článok 4 ods. 2 písm. d)]
 - definícia terorizmu. Článok 2 návrhu vychádza z definície terorizmu na prístupe článku 1 rámcového rozhodnutia Rady 2002/475/SVV ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Pozri tlačové vyhlásenie, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/609&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

⁽²⁾ Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o boji proti terorizmu, (Ú. v. ES L 164, 22.6.2002, s. 3).

11. Okrem toho, návrh v nadväznosti na požiadavky Európskeho parlamentu a európskych orgánov na ochranu údajov stanovuje sériu ustanovení (články 14 – 18), ktoré sa týkajú práv dotknutých osôb, ako je právo byť informovaný, právo prístupu, právo na opravu, vymazanie alebo zablokovanie údajov, ako aj právo na získanie odškodnenia. Konkrétne vymáhateľnosť týchto ustanovení a postupy, ktorými sa majú riadiť občania alebo obyvatelia z krajín mimo USA, však ešte stále nie sú jasné (pozri ďalej odsek II.2.3).

II.2. Stále sú potrebné ďalšie zlepšenia

12. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov plne súhlasí s potrebou zabezpečiť, ako sa uvádza v článku 1 ods. 1 návrhu, plné rešpektovanie súkromia a ochrany osobných údajov. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti poukazuje na to, že ešte stále existujú niektoré otvorené otázky, ktoré je potrebné zodpovedať, a kľúčové prvky, ktoré je potrebné zlepšiť s cieľom splniť podmienky právneho rámca EÚ o ochrane osobných údajov.

II.2.1. Je plánované spracovanie osobných údajov skutočne potrebné a primerané?

13. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov si v plnej miere uvedomuje, že v rámci boja proti terorizmu a financovaniu terorizmu môže byť potrebné obmedziť právo na ochranu osobných údajov, ako aj ustanovenia o bankovom tajomstve. Konkrétne sa to týka série nástrojov EÚ ⁽³⁾, ktoré zahŕňajú množstvo opatrení zameraných na boj proti zneužívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Tieto nástroje obsahujú aj osobitné ustanovenia umožňujúce výmenu informácií s orgánmi tretích krajín, ako aj opatrenia na ochranu osobných údajov v súlade so smernicou 95/46/EHS.
14. Okrem toho dohoda o vzájomnej právnej pomoci medzi EÚ a USA výslovne umožňuje výmenu informácií medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré sa týkajú bankových účtov a finančných transakcií, a stanovuje podmienky a obmedzenia, pokiaľ ide o túto výmenu. Aj na medzinárodnej úrovni stanovujú tzv. zásady Egmontskej skupiny ⁽⁴⁾ základ pre medzinárodnú výmenu informácií o finančných transakciách medzi finančnými spravodajskými jednotkami a stanovujú obmedzenia a ochranné opatrenia so zreteľom na používanie vymieňaných údajov. Okrem toho už boli zavedené nástroje na výmenu údajov medzi USA, Europolom a Eurojustom, ktoré zároveň zabezpečujú výmenu informácií a ochranu osobných údajov.

⁽³⁾ Konkrétne smernice 2005/60/ES o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu a nariadenia (ES) č. 1781/2006 o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov.

⁽⁴⁾ <http://www.egmontgroup.org/library/download/5>

15. V návrhu Komisie sa v tejto súvislosti poukazuje na užitočnosť programu TFTP, ako to navrhujú Ministerstvo financií USA a správy významných osobností. Podmienka stanovená v článku 8 ECHR na odôvodnenie zásahu do súkromia je však skôr „nevyhnutnosť“ než „užitočnosť“.
16. Podľa Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov je potrebné zabezpečiť dostatok dôkazov o skutočnej pridanej hodnote tejto dohody so zreteľom na existujúce nástroje alebo, inými slovami, určiť, do akej miery je táto dohoda skutočne potrebná na dosiahnutie výsledkov, ktoré nebolo možné získať pomocou nástrojov menej narúšajúcimi súkromie, ako sú nástroje uvedené v existujúcom európskom a medzinárodnom rámci. Podľa Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov by táto pridaná hodnota mala byť jednoznačne stanovená ako podmienka pre akúkoľvek dohodu s USA o výmene finančných údajov, ako aj so zreteľom na rušivý charakter tejto dohody (pozri tiež odseky 18 – 22 o proporcionalite).
17. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov nie je v pozícii, aby mohol posúdiť potrebu takejto dohody. Aj keď sa preukáže potreba takejto dohody, je nevyhnutné, aby partneri pri rokovaní venovali pozornosť aj ostatným bodom.
18. Proporcionalita je takisto hlavným kritériom pri posudzovaní množstva zasielaných osobných údajov a obdobia ich uchovávaní. V článku 4 návrhu sa vymedzuje rozsah žiadostí USA. V návrhu sa však stále predpokladá, že osobné údaje sa budú zasielať orgánom USA hromadne a v zásade sa budú uchovávať po dobu 5 rokov bez ohľadu na to, či boli použité alebo či bola preukázaná súvislosť s konkrétnym vyšetrovaním alebo trestným stíhaním.

Hromadné zasielanie

19. Návrh však aj napriek žiadostiam Európskeho parlamentu a európskych orgánov na ochranu údajov naďalej vychádza z myšlienky, že osobné údaje budú na Ministerstvo financií USA zasielané hromadne. So zreteľom na tento bod je dôležité objasniť, že skutočnosť, že súčasný systém SWIFT neumožňuje ciele vyhľadávanie, nie je možné považovať za dostatočný dôvod na uzákonenie hromadného zasielania údajov podľa práva EÚ o ochrane údajov.
20. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa preto domnieva, že by sa mali nájsť riešenia s cieľom zabezpečiť nahradenie hromadného zasielania mechanizmami, ktoré

umožňujú filtrovať údaje o finančných transakciách v EÚ a zabezpečiť, aby sa orgánom USA zasielali len relevantné a potrebné údaje. Ak by tieto riešenia nebolo možné nájsť okamžite, potom by sa v tejto dohode malo v každom prípade striktno definovať krátke prechodné obdobie, po uplynutí ktorého už nebude povolené realizovať hromadné zasielanie.

Obdobie uchovávaní

21. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov so zreteľom na dobu uchovávaní uznáva, že v návrhu sa správne stanovuje maximálne obdobie uchovávaní a mechanizmy, ktoré zabezpečia, že osobné údaje sa v prípade, že už nebudú potrebné, vymažú. Zdá sa však, že ustanovenia článku 6 návrhu o neextrahovaných údajoch potvrdzujú opak. V prvom rade nie je koncepcia „neextrahovaných údajov“ evidentná a preto je potrebné ju vysvetliť. Po druhé, neboli predložené dôvody, pre ktoré je potrebné uchovávať neextrahované údaje po dobu 5 rokov.
22. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov plne uznáva, že je potrebné zabezpečiť, aby osobné údaje potrebné na špecifické protiteroristické vyšetrovanie alebo trestné stíhanie boli prístupné, spracované a uchovávané tak dlho, ako to bude potrebné, v niektorých prípadoch aj viac ako 5 rokov, keďže môže nastať prípad, keď osobné údaje budú potrebné pre dlhodobé vyšetrovanie alebo súdne konanie. No za predpokladu, že neextrahované údaje sú údaje, ktoré boli zaslané hromadne a ku ktorým nebol poskytnutý prístup alebo ktoré neboli použité na konkrétne stíhanie alebo vyšetrovanie, čas uchovania pre tieto údaje by mal byť kratší. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že nemecký Spolkový ústavný súd stanovil, že v prípade uchovávaní telekomunikačných údajov je obdobie uchovávaní v dĺžke 6 mesiacov veľmi dlhé, a preto si vyžaduje dostatočné odôvodnenie⁽¹⁾. Ústavný súd zrejme považuje obdobie 6 mesiacov za maximálne obdobie pre údaje, ktoré nesúvisia so žiadnym konkrétnym vyšetrovaním.

II.2.2. Zabezpečuje tento návrh súdny dohľad?

23. V súlade s rokovacím mandátom by mal byť verejný súdny orgán zodpovedný za prijímanie žiadostí Ministerstva financií USA, posudzovať ich súlad s dohodou a v prípade potreby požiadať poskytovateľa o prenos údajov prostredníctvom systému zasielania údajov. Európsky parlament aj Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov privítali tento prístup, ktorý predstavuje hlavnú záruku – v súlade s národnými ústavami a právnymi systémami členských štátov – v oblasti zabezpečenia zákonného a vyváženého zasielania údajov, ako aj nezávislého dohľadu.

⁽¹⁾ Rozsudok z 2. marca 2010.

24. Tento návrh však túto úlohu prideluje Europolu, ktorý je agentúrou EÚ pre predchádzanie a boj proti organizovanej trestnej činnosti, terorizmu a iným závažným formám trestnej činnosti, ktorá sa týka dvoch alebo viacerých členských štátov⁽¹⁾. Je zrejmé, že Europol nie je súdnym orgánom.
25. Okrem toho má Europol osobitný záujem o výmenu osobných údajov na základe navrhovanej dohody. Článok 10 návrhu poskytuje Europolu právomoc požiadať o poskytnutie príslušných informácií získaných prostredníctvom dohody o programe TFTP, ak má dôvod domnievať sa, že daná osoba alebo subjekt majú spojitost s terorizmom. Je zložité zosúladiť úlohu Europolu zabezpečiť nezávislý dohľad s touto právomocou Europolu, ktorá môže byť dôležitá pre splnenie úloh Europolu a ktorá si vyžaduje dobré vzťahy s Ministerstvom financií USA.
26. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa ďalej zamýšľa nad tým, do akej miery súčasný právny rámec poveruje Europol – najmä bez zmeny svojho právneho základu podľa bežného postupu stanoveného v Lisabonskej zmluve – úlohami a právomocami, na základe ktorých sa administratívna žiadosť pochádzajúca od tretej krajiny stáva „záväznou“ (článok 4 ods. 5) pre súkromnú spoločnosť, ktorá sa tým stáva osobou „oprávnenou a povinnou“ poskytovať údaje tejto tretej krajine. V tomto kontexte je potrebné poznamenať, že na základe súčasného stavu práva EÚ nie je zrejmé, či rozhodnutie Europolu týkajúce sa súkromnej spoločnosti bude podliehať súdnej kontrole Európskeho súdneho dvora.
27. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti opakuje svoje stanovisko, že aj s ohľadom na rešpektovanie rokovacieho mandátu a súčasný právny rámec EÚ by úlohou posudzovať žiadosti Ministerstva financií USA mal byť poverený verejný súdny orgán.
- II.2.3. *Priznáva návrh vymožitelné práva (a ochranu) dotknutým osobám?*
28. V úvodnej časti tohto stanoviska sa uviedlo, že návrh stanovuje sériu práv dotknutých osôb, ako je právo byť informovaný, právo prístupu, právo na opravu, vymazanie alebo zablokovanie údajov, ako aj právo na získanie odškodnenia. Na jednej strane je dôležité vylepšiť niektoré prvky týchto ustanovení, na strane druhej je však potrebné zabezpečiť ich účinné vykonávanie.
29. Pokiaľ ide o právo na získanie prístupu k osobným údajom, v dohode je stanovená séria obmedzení. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov uznáva, že najmä v kontexte boja proti terorizmu možno zaviesť obmedzenia pre práva dotknutých osôb do tej miery, do akej je to potrebné. Návrh by však mal objasniť, že kým sprístupnenie osobných údajov danej osoby jej samotnej môže byť za okolností uvedených v článku 15 ods. 2 obmedzené, sprístupnenie týchto informácií európskym národným orgánom na ochranu údajov by sa malo v každom prípade povoliť s cieľom umožniť týmto orgánom účinne vykonávať svoju úlohu v oblasti dohľadu. Orgány na ochranu údajov budú, samozrejme, viazané povinnosťou mlčanlivosti pri plnení svojich úloh a nebudú zverejňovať údaje o dotknutej osobe, kým budú existovať podmienky pre udelenie výnimky.
30. Pokiaľ ide o právo na opravu, v článku 17 ods. 2 sa uvádza, že „každá zmluvná strana oznámi druhej strane, ak sa dozvie, že závažné informácie, ktoré zaslala druhej zmluvnej strane alebo ktoré od nej prijala podľa tejto dohody, sú nepresné alebo nespoľahlivé“. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov sa domnieva, že povinnosť opraviť nepresné alebo nespoľahlivé údaje je základnou zárukou nielen pre dotknutú osobu, ale aj pre efektívnosť činnosti orgánov činných v trestnom konaní. V tejto súvislosti by orgány, ktorý si vymieňajú údaje, mali zaviesť mechanizmy, ktoré zabezpečia, aby bolo možné takúto opravu vždy vykonať, a z tohto dôvodu sa z návrhu musia odstrániť slová „ak sa dozvie“.
31. Hlavné obavy Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov sa však týkajú konkrétneho presadzovania týchto práv. Na jednej strane by sa v návrhu z dôvodu právnej istoty a transparentnosti mali podrobnejšie špecifikovať konkrétne postupy, ktoré môžu dotknuté osoby používať pri presadzovaní práv stanovených v dohode, a to v EÚ aj v USA.
32. Na druhej strane sa v článku 20 ods. 1 výslovne a jasne uvádza, že touto dohodou „sa nezakladá ani nepriznáva žiadne právo ani výhoda žiadnej osobe alebo subjektu, súkromnému ani verejnému“. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov poznamenáva, že toto ustanovenie pravdepodobne ruší alebo minimálne spochybňuje záväznosť tých ustanovení dohody, ktoré dotknutým osobám poskytujú práva, ktoré v súčasnosti nie sú podľa právnych predpisov USA ani uznané, ani vymožitelné, najmä v prípade, ak dotknuté osoby nie sú občanmi alebo trvalými rezidentmi USA. Napríklad americký zákon o ochrane súkromia poskytuje kvalifikované právo na prístup k osobným informáciám, ktoré má väčšiu právnu váhu ako všeobecné právo na prístup zaručené širokej verejnosti americkým zákonom o slobodnom prístupe k informáciám. V americkom zákone o ochrane súkromia sa jasne uvádza, že žiadosti o prístup k vlastným záznamom je možné vyhovieť len v prípade „občanov Spojených štátov alebo cudzincov so zákonným trvalým pobytom“⁽²⁾.

⁽¹⁾ Pozri napríklad článok 3 rozhodnutia Rady 2009/371/SVV o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol), (Ú. v. EÚ L 121, 15.5.2009, s. 37).

⁽²⁾ Potvrdzujú to aj informácie sprístupnené na internetovej stránke Ministerstva financií USA „Pri podaní žiadosti o oznámenie alebo o prístup k záznamom, je potrebné: [...] uviesť, že ste občanom Spojených štátov alebo cudzincom so zákonným trvalým pobytom v Spojených štátoch; [...]“, <http://www.treas.gov/foia/how-to.html> (posledný vstup 21. júna 2010).

33. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov preto odporúča prepracovať súčasné znenie článku 20 ods. 1 s cieľom zabezpečiť, aby boli práva vyplývajúce z návrhu jasne definované a účinne uplatniteľné aj na území USA.

II.2.4. Zabezpečuje návrh uspokojivým spôsobom nezávislú kontrolu a dohľad?

34. V článku 12 návrhu sú uvedené rôzne úrovne monitorovania podmienok a opatrení stanovené dohodou. „Nezávislí kontrolóri“ bude v skutočnom čase a spätne monitorovať vyhľadávanie Ministerstva financií USA. Popri tom bude „nezávislá osoba vymenovaná Európskou komisiou“ vykonávať priebežné monitorovanie prvej úrovne dohľadu vrátane jeho nezávislosti. Mali by sa definovať povinnosti tejto nezávislej osoby, to, ako sa zabezpečí, že táto osoba bude skutočne plniť svoje povinnosti a komu bude podávať správy.

35. Článok 13 stanovuje aj mechanizmus pre spoločnú revíziu, ktorá sa má vykonať po 6 mesiacoch a potom v pravidelných intervaloch. Túto spoločnú revíziu bude vykonávať spoločná delegácia EÚ a USA vrátane zástupcov delegácie EÚ pre dva orgány na ochranu údajov, ktorej výsledkom bude správa, ktorú Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade.

36. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zdôrazňuje, že nezávislý dohľad je kľúčovým prvkom ochrany osobných údajov, ako to potvrdzuje článok 16 ZFEÚ a článok 8 Charty základných práv Únie. Európsky súdny dvor nedávno vo svojom rozsudku z 9. marca 2010 vo veci Komisia/Nemecko určil prísne kritériá nezávislosti⁽¹⁾. Je zrejmé, že rovnaké prísne kritériá nie je možné zaviesť pre tretie krajiny, je však takisto jasné, že v takomto prípade môže existovať len primeraná ochrana osobných údajov⁽²⁾, keďže existujú dostatočné záruky pre nezávislý dohľad. Je to zároveň podmienka pre medzinárodné dohody s krajinami, ktorých právny systém nestanovuje potrebu kontroly nezávislým orgánom.

37. V tejto súvislosti je nevyhnutné v tejto dohode jasne definovať minimálne spôsoby dohľadu a spoločnej revízie, ako aj právomoci a záruky nezávislosti osôb zapojených do dohľadu, než by ich mali neskôr strany „spoločne koordinovať“ alebo určovať. Predovšetkým je dôležité zabezpečiť, aby obe osoby vymenované Európskou komisiou a zástupcovia európskych orgánov na ochranu údajov mohli konať nezávisle a účinne vykonávať svoje povinnosti v oblasti dohľadu.

38. Okrem toho by v návrhu nemal byť stanovený len dátum prvej spoločnej revízie, ktorá sa má vykonať po 6 mesiacoch, ale aj časový rámec nasledujúcej revízie, ktorá sa môže následne vykonávať napríklad každý rok. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov takisto odporúča prepojiť výsledok týchto spoločných revízií s trvaním dohody.

39. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné stanoviť aj doložku o ukončení platnosti, a to aj vzhľadom na možnú dostupnosť cielenejších riešení z dlhodobého hľadiska. Doložka o ukončení platnosti by mala byť zároveň dobrým stimulom na zabezpečenie toho, aby sa na rozvoj takýchto riešení vynaložilo potrebné úsilie, čo by znamenalo, že už nebude existovať dôvod na zasielanie hromadných údajov Ministerstvu financií USA.

40. Na zvýšenie efektívnosti dohľadu a spoločnej revízie by mali byť k dispozícii informácie a príslušné údaje o počte prístupu a žiadostiach o odškodnenie, prípadné ďalšie postupy (vymazanie, oprava atď.), ako aj o počte rozhodnutí o obmedzení práv dotknutých osôb. V tej istej súvislosti, pokiaľ ide o revíziu, by mali byť k dispozícii informácie, ktoré by mali podávať správy nielen o množstve správ „sprístupnených“ Ministerstvu financií USA, ale aj o správach „predložených“ Ministerstvu USA. Táto skutočnosť by sa mala v dohode špecifikovať.

41. Okrem toho, právomoci a kompetencie európskych orgánov na ochranu údajov by nemali byť týmto návrhom nijako obmedzené. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v tejto súvislosti poznamenáva, že pokiaľ ide o dočasnú dohodu o programe TFTP, tento návrh predstavuje krok späť. Keďže v preambule predchádzajúcej dohody sa uvádza, že „táto dohoda sa neodchýľuje od existujúcich právomocí orgánov na ochranu údajov v členských štátoch zameraných na ochranu jednotlivcov pri spracúvaní ich osobných údajov“, návrhu v súčasnosti hovorí o „dohľade príslušných orgánov na ochranu údajov spôsobom, ktorý je v súlade s osobitnými ustanoveniami tejto dohody“. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov preto odporúča, aby sa v návrhu jasne stanovilo, že sa táto dohoda neodchýľuje od právomocí európskych orgánov na ochranu údajov, ani ich nijakým spôsobom neobmedzuje.

III. ZÁVERY

42. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov uznáva, že tento návrh obsahuje niekoľko podstatných zlepšení týkajúcich sa dočasnej dohody o programe TFTP I, ako je odstránenie údajov SEPA, užšie vymedzenie terorizmu a podrobnejšie ustanovenia o právach dotknutých osôb.

⁽¹⁾ Vec C-518/07, doposiaľ neuverejnené.

⁽²⁾ V článku 8 navrhovanej dohody sa uvádza, že Ministerstvo financií USA by malo zabezpečiť primeranú úroveň ochrany.

43. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov však poznamenáva, že by sa mali splniť základné predpoklady pre hodnotenie oprávnenosti novej dohody o programe TFTP. Potreba takéhoto návrhu musí byť stanovená v súlade s existujúcimi európskymi a medzinárodnými nástrojmi.
44. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov v takomto prípade poukazuje na to, že ešte stále existujú niektoré otvorené otázky, ktoré je potrebné vyriešiť, a kľúčové prvky, ktoré je potrebné zlepšiť s cieľom splniť podmienky právneho rámca EÚ o ochrane osobných údajov, napríklad:
- zabezpečiť, aby sa hromadné zasielanie nahradilo mechanizmami, ktoré umožňujú filtrovať údaje o finančných transakciách v EÚ, a zabezpečiť, aby sa orgánom USA zasielali len relevantné a potrebné údaje,
 - značne znížiť obdobie uchovávanía v prípade neextrahovaných údajov,
 - poveriť úlohou posudzovania žiadostí Ministerstva financií USA verejný súdny orgán v súlade s rokovacím mandátom a súčasným právnym rámcom EÚ,
 - zabezpečiť, aby sa práva dotknutých osôb vyplývajúce z tohto návrhu jasne definovali a účinne uplatňovali aj na území USA,
- zlepšiť nezávislú kontrolu a mechanizmy dohľadu prostredníctvom:
 - i) zabezpečenia, aby sa povinnosti a úlohy oboch osôb vymenovaných Európskou komisiou a zástupcami európskych orgánov na ochranu údajov náležite definovali a aby mohli konať nezávisle a účinne vykonávať svoje povinnosti v oblasti dohľadu;
 - ii) zabezpečenia, aby sa pravidelne konali spoločné hodnotenia a aby bol ich výsledok v súlade s dobou trvania dohody prostredníctvom doložky o ukončení platnosti;
 - iii) sprístupnenia dostupných informácií nezávislým orgánom dohľadu a orgánom na ochranu údajov;
 - iv) zabránenia tomu, aby táto dohoda obmedzovala právomoci európskych orgánov na ochranu údajov;
 - zahrnúť odkaz na toto stanovisko do preambuly návrhu.

V Bruseli 22. júna 2010

Peter HUSTINX

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov